

KERESD A KÉMIÁT!

A megoldásokat 2018. január 5-ig lehet a kokel.mke.org.hu honlapon keresztül feltölteni, vagy postára adás után regisztrálni.

A postacímünk: KÖKÉL Keresd a kémiát, ELTE Kémiai Intézet, 1518 Budapest, Pf. 32.

3. idézet

*„De talán – s ez lenne a legszebb –
kifogy hirtelen az urán,
s aznap a nyersolajforrások
bedöglenek egymás után,
energia nélkül maradnak
az elvtársak és az urak,
felrobbantani sem tudnák már
a világot s önmagukat –
a levegő lassan tisztulna,
latint s görögöt kezdenek
tanítani az iskolákban,
tévétől könyvszekrényeket
ácsolnak, séták, kézmivesség,
szegénység, úgy, mint egykoron:
nem érzük meg. De hogy zizegne
urnámban fél kiló porom!”*

(Faludy György: Alkalmi vers a világ állásáról, 1975)

Kérdések:

- a. Az urán milyen formája és hogyan működik energiaforrásként?
Mely elemek és hogy tudnák ebben a szerepében pótolni?

- b. Az urán milyen formája és hogyan jön szóba a világ felrobbantásakor? Mely elemek és hogy tudnák ebben a szerepében pótolni?
- c. Annak ellenére, hogy az urán a legnehezebb természetes elem, létezik illékony vegyülete. Hogy állítható ez elő, és mire használják?
- d. A Földön található urán mennyisége folyamatosan változik. Miért? Mit tudsz erről a folyamatról?
- e. Mi az urán legfontosabb érce? Mely korábban nem ismert elemeket tudták ebben az ércben azonosítani? Hogy kerültek ebbe az ércebe ezek az elemek?

(Magyarfalvi Gábor)

4. idézet

Hallgasd meg a Bëlga együttes Kémia című dalát (elég megnézned a dalszöveget, ha nem ragad magával a zenei élmény)!

*„A CH₄ nem a játszótársad
Heavy metán a robbanása”*

- a. Mire utal a szövegrészlet? Hol fordulhat elő metán a természetben? Milyen problémát okozhat a CH₄ 4-25 térfogat %-os jelenléte a levegőben?

*„Régen a bányákban
Karbidlámpákkal világítottak
A kalcium-karbidból és vízből
Acetilén keletkezett
És a lángja mellett tudták hol van a szén
A szerves bányász emberek”*

- b. Hogyan működik a karbidlámpa? Írd fel a működéséhez kapcsolódó fontosabb reakcióegyenleteket!

*„Ha nem tudod
Mi az a polimerizáció,
Kérlek, vedd fel a teflont,
Amit a tetrafluoretilén
Anyád kedvéért alaposan bevon”*

- c. Nevezd meg a teflon monomerjét! Írd fel ennek a műanyagnak a monomerjéből való képződésének a reakcióegyenletét! A teflon milyen előnyös tulajdonságait használják ki a háziasszonyok?

(Muzsnay Anna)